

Födelsemärke som ändrar karaktär eller blöder ska utredas vidare

Födelsemärken som ändrar karaktär eller blöder kan vara elakartade och vidare medicinsk utredning ska i regel ske. (HSAN 2648/05)

En 50-årig kvinna kom till vårdcentralen för en blödning som uppstått i ett födelsemärke på låret. Doktorn bedömde att det var ett godartat tillstånd och punkterade blödningen.

En utredning på lasarett fem månader senare visade hudcancer.

Patienten anmälde doktorn. Hon hade gått till honom för att fläcken på låret förändrats och börjat blöda. Hon frågade honom när hon skulle få svar på provet. Hans svar var att inget prov behövdes.

Fem månader senare gick hon till en

hudläkare, som remitterade henne till lasarettet. Hon fick diagnosen hudcancer och fick genomgå flera operationer.

Vad kunde ha hänt om hon inte hade tagit kontakt med hudläkaren? frågade patienten bland annat.

»Var av godartad karaktär«

Ansvarsnämnden läste patientjournalen och hämtade in yttrande av doktorn, som godtog anmälan.

I journalen framgår att han bedömde att födelsemärket var av godartad karaktär. Det fanns lite färsk blödning som han tömde genom punktion med en liten nål.

Hade han haft den minsta misstanke om malignitet hade han, som vanligt, tagit ett prov eller sänt en omedelbar re-

miss till kirurg eller hudspecialist, framhöll doktorn.

Ansvarsnämnden understryker att födelsemärken som på något sätt ändrar karaktär eller blöder kan vara elakartade och vidare medicinsk utredning ska då i regel ske.

Av utredningen framgår att patienten sökte doktorn för en blödning i ett födelsemärke. I hans journalanteckning finns ingen beskrivning av förändringens utseende som tyder på att det var möjligt att utesluta elakartad tumörsjukdom. Det visade sig dessutom sedan att patienten hade just en sådan.

Doktorn borde ha sett till att vidare utredning skedde, anser Ansvarsnämnden och varnar honom.

ABCD-regeln ger kriterier vid diagnostisering av malignt melanom

Den kliniska diagnostiken av tidiga maligna melanom är erkänt svår och därför finns vedertagna kriterier för när man bör misstänka ett malignt melanom. ABCD-regeln är en av de mer använda. (HSAN 1275/05)

En 39-årig kvinna undersöktes den 11 juli på vårdcentral för flera födelsemärken. Ett på utsidan av vänster lår hade ökat i storlek till 4 x 4 mm, fått oregelbunden form och struktur samt börjat kli. Hon remitterades till hudspecialist och bedömdes den 22 september under frågeställning malignt melanom. Hudläkaren fann inga tecken på malignt melanom.

Ökade ytterligare i storlek

Tio månader senare kom patienten till vårdcentralen igen. Födelsemärket hade ökat ytterligare i storlek till en ca 3 x 3 cm stor rundad och upphöjd förändring, svartfärgad med central blödning och jämna kanter. Den exciderades i lokalanestesi och sändes för PAD, som visade malignt melanom. Remiss skrevs för utvidgad excision på plastikkirurgisk klinik. Patienten anmälde hudläkaren.

Ansvarsnämnden läste patientjournalen och tog in yttrande av hudläkaren, som bestred att hon gjort fel.

Hudläkaren berättade att hon under-

sökte födelsemärket med dermatoskop. Den aktuella pigmentförändringen var torr och något sönderriven, men den var välavgränsad och hon kunde inte i det genom rivningen något traumatiserade födelsemärket upptäcka något malignitetssuspekt i dermatoskopet.

För att ändå utesluta något elakartat behandlade hon med en extra stark kortisonkräm, Dermovat, och täckte med duodermplatta, som skulle få sitta en vecka.

Kunde inte se något misstänkt

Hon hade inte sagt att födelsemärket aldrig skulle kunna utvecklas till något farligt, men att hon inte kunde se något misstänkt i det, uppgav hudläkaren.

Om födelsemärket inte var helt oretat efter det att duodermplästret tagits bort uppmanades patienten att återkomma för en förnyad bedömning, vilket hudläkaren beklagade att patienten inte hade gjort.

Hon berättade att hon gav patienten råd för egenkontroll med uppmärksamhet på om något nytt födelsemärke skulle tillkomma eller om det aktuella eller andra födelsemärken skulle öka i storlek eller ändra färg.

Ansvarsnämnden tog också in utlåtande från professor Ove Bäck, ledamot av

Socialstyrelsens vetenskapliga råd i hudsjukdomar.

»Erkänt svår diagnos«

Den kliniska diagnostiken av tidiga maligna melanom är erkänt svår och därför finns vedertagna kriterier för när man bör misstänka ett malignt melanom. ABCD-regeln är en av de mer använda, där A står för asymmetri, B för border = avgränsning, C för colour = färg och D för diameter på 6 mm eller mer, berättade Ove Bäck.

Om man tillämpar dessa kriterier på det aktuella nevet, som det beskrivs av distriktsläkaren och hudläkaren finns inga uppenbara hållpunkter för att det skulle röra sig om ett malignt melanom.

Det hindrar i och för sig inte att en transformation i elakartad riktning redan skett, men den hade inte hunnit ge genomslag i nevetus kliniska framtoning vid den yttre besiktningen.

För pigmenterade hudförändringar gäller det också i hög grad att den kliniska bedömningen som görs, med eller utan dermatoskop, har en i tiden begränsad giltighet, eller ett bäst före-datum, på ett begränsat antal månader.

Man kan naturligtvis vara efterklok och hävda att alla nevi som ger symptom i någon form bör opereras bort. Det bety-